

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ОФОРМЛЕННЯ НОТАРІУСАМИ СПАДКОВИХ ПРАВ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ПРАКТИЧНОЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Ільєва Наталія Василівна,

кандидтка юридичних наук,

доцентка кафедри адміністративного та господарського права

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-1318>

Траченко Мар'яна Юріївна,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

економіко-правового факультету

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5183-4394>

Стаття присвячена комплексному аналізу закордонного досвіду оформлення нотаріусами спадкових прав та дослідженню проблем практичної імплементації у законодавстві України. Підкреслюється, що нотаріат це унікальний інститут превентивного правосуддя, на який державою покладено функцію офіційного підтвердження юридичних фактів та легітимації переходу прав і обов'язків від померлої особи до її правонаступників. Визначено, що норми нотаріату, які історично ґрунтуються на принципах публічної довіри та неупередженості, кодифіковані у низці міжнародних актів, які мають особливе значення. Доведено, що розбудова оновленого інституту нотаріату за принципами цифрової стійкості та людиноцентричності дозволить інтегрувати національну систему в єдиний правовий простір Європейського Союзу, це відкриває шлях до транскордонного визнання нотаріальних актів та безперешкодного захисту майнових прав українців за кордоном. Впровадження міжнародних стандартів вимагає не просто декларативних змін, а фундаментального оновлення Закону України «Про нотаріат». Прийняття нового законодавства, що гармонізує вітчизняні стандарти з міжнародними, є ключовим кроком для інтеграції України у європейський простір. Це забезпечує усунення колізій, технічне оновлення регламентів та підвищує прозорість правового поля. У статті підкреслюється необхідність адаптації нотаріату України до цифровізації нотаріальної діяльності із впровадженням міжнародних стандартів. Досліджено, що закордонний досвід та реалізація запропонованих кроків дозволить трансформувати нотаріальне оформлення спадщини з формалізованої процедури на високоєфективний інструмент правової реабілітації громадян. Визначено, що запропонована модернізація сприятиме зміцненню правопорядку, забезпечить непорушність речових прав та стане фундаментом для стабільного розвитку цивільних відносин у період відновлення України.

Ключові слова: оформлення спадкових прав, закордонний досвід, нотаріальна діяльність, національна правова система, міжнародні стандарти, проблеми практичної імплементації.

© Ільєва Н. В., Траченко М. Ю., 2026

Ця стаття є відкритою для доступу та поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

FOREIGN EXPERIENCE IN THE REGISTRATION OF INHERITANCE RIGHTS BY NOTARIES AND PROBLEMS OF ITS PRACTICAL IMPLEMENTATION IN NATIONAL LEGISLATION

Ilieva Nataliia Vasylivna,

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor of the Department of Administrative and Commercial Law
Odesa I. I. Mechnikov National University
Odesa, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-1318>

Trachenko Mariana Yuriivna,

First (Bachelor's) Level
Student, Faculty of Economics and Law
Odesa I. I. Mechnikov National University
Odesa, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5183-4394>

The article is devoted to a comprehensive analysis of foreign experience in the registration of inheritance rights by notaries and the study of the problems of practical implementation in the legislation of Ukraine. It is emphasized that the notary is a unique institution of preventive justice, which is entrusted by the state with the function of officially confirming legal facts and legitimizing the transfer of rights and obligations from a deceased person to his or her successors. It is determined that the norms of notarial practice, which are historically based on the principles of public trust and impartiality, are codified in a number of international acts that are of particular importance. It is proved that the development of a renewed institution of notarial practice based on the principles of digital sustainability and human-centricity will allow the integration of the national system into the single legal space of the European Union, which opens the way to cross-border recognition of notarial acts and unhindered protection of property rights of Ukrainians abroad. The implementation of international standards requires not just declarative changes, but a fundamental update of the Law of Ukraine "On Notaries". The adoption of new legislation that harmonizes domestic standards with international ones is a key step for Ukraine's integration into the European space. This ensures the elimination of conflicts, technical updating of regulations and increases the transparency of the legal field. The article emphasizes the need for the adaptation of the notary public of Ukraine to the digitalization of notarial activities with the implementation of international standards. It is studied that foreign experience and the implementation of the proposed steps will allow transforming the notarial registration of inheritance from a formalized procedure into a highly effective tool for the legal rehabilitation of citizens. It is determined that the proposed modernization will contribute to strengthening the rule of law, ensure the inviolability of property rights, and become the foundation for the stable development of civil relations during the period of restoration of Ukraine.

Key words: registration of inheritance rights, foreign experience, notarial activities, national legal system, international standards, problems of practical implementation.

Актуальність теми

Трансформація правової системи України в умовах глобальних соціополітичних викликів та безпекових загроз зумовлює необхідність переосмислення фундаментальних засад цивільно-правового регулювання, серед яких інститут спадкування посідає домінуюче місце. Спадкування як правова категорія забезпечує неперервність майнових відносин та стабільність цивільного обороту, виступаючи ключовим механізмом реалізації принципу правонаступництва. У центрі цього процесу перебуває нотаріат – унікальний інститут превентивного правосуддя, на який державою покладено функцію офіційного

підтвердження юридичних фактів та легітимації переходу прав і обов'язків від померлої особи до її правонаступників. Нотаріальне оформлення спадкових прав є багатоаспектною юридичною процедурою, що ґрунтується на засадах законності, безспірності та об'єктивності, забезпечуючи правову визначеність у приватній сфері.

Сучасна доктрина нотаріального процесу стикається з необхідністю адаптації класичних консервативних процедур до екстремальних умов правового режиму воєнного стану. Нотаріальна діяльність у сфері спадкування сьогодні виходить за межі суто технічного посвідчення волі спадкодавця або реєстрації прав

спадкоємців; вона перетворюється на складний інструмент правового захисту особи, що здійснюється в умовах дефіциту доказової бази, територіальної фрагментації та деструкції традиційних архівів. У цьому контексті виникає гостра наукова потреба у дослідженні меж нотаріальної компетенції, трансформації процедурних строків та впровадження нових цифрових алгоритмів верифікації прав.

Актуальність теми закордонного досвіду оформлення нотаріусами спадкових прав та проблеми його практичної імплементації в національному законодавстві зумовлена докорінною зміною умов існування цивільних правовідносин у період воєнного стану. Збройна агресія проти України призвела не лише до масштабних людських втрат і руйнування матеріальних об'єктів, а й до глибокої трансформації самого правового простору, в якому реалізуються суб'єктивні права людини. Право на спадкування, як складова права власності та особистої автономії, опинилося серед тих інститутів, що найбільш гостро реагують на надзвичайні обставини.

Основні інститути права спадкування, вироблені римськими юристами, були прийняті цивільним правом інших народів і до сих пір є основою спадкового права розвинених держав, таких як Франція, Англія, Німеччина, США. Система парантел (придбання майна, який помер по парантелях групах спадкоємців, які мають висхідного родича спадкодавця певною мірою разом зі своїм низхідним) збереглася в спадковому законодавстві Німеччини, згодом була реципійована в правову систему Австрії, Швейцарії та деяких інших країн (наприклад, в Японії). Спадкове законодавство країн континентальної Європи здебільшого продовжує традицію, унесену з відомої рецепції римського приватного права. Спадкове право цих держав об'єднують загальним терміном «романська спадкова система» (Італія, Бельгія та ін.), характерною ознакою якої є поділ усіх спадкоємців на чотири черги, які послідовно закликаються до спадкування (Гончарова, 2023).

Наукова новизна дослідження полягає у системному аналізі адаптації інституту нотаріату в зарубіжних країнах та в Україні, до умов правової турбулентності, що виражається у теоретичному обґрунтуванні переходу від класичного принципу територіальності до інноваційної моделі «цифрової екстериторіальності» нотаріальної дії, розкритті специфічної правової природи права на державну компенсацію за знищене майно як автономного об'єкта спадкування, формулюванні алгоритму верифікації майнових прав на основі пріоритетності відомостей державних реєстрів над втраченими чи пошкодженими паперовими архівами, а також у деталізації спеціальних порядків обчислення строків прийняття спадщини крізь призму забезпечення балансу між приватним інтересом спадкоємця та публічною потребою у стабільності цивільного обороту.

Стан дослідження

Вивчення теоретико-прикладних аспектів нотаріального оформлення спадщини на сучасному етапі розвитку правової системи здійснюється через призму наукових здобутків провідних вітчизняних фахівців. Дослідження спадкування за законом в Україні та аналізу досвіду країн Європи висвітлено у монографії А. Гончарової. Питання трансформації спадкового права в умовах збройного конфлікту ґрунтовно досліджено у працях В. Парасюка та С. Тищенка. Концептуальні засади діяльності нотаріату як гаранта безпеки цивільних відносин та особливості спадкування в особливий період висвітлені у наукових доробках М. Юніної, І. Буякової, О. Письменного та О. Зозуляк. Практичні аспекти вдосконалення нотаріальних процедур та шляхи вирішення колізій стали предметом вивчення Т. Котвицької та Н. Бондарчук. Матеріально-правові підстави реалізації права на спадкування аналізують Н. Новицька, А. Новицький та Н. Салецька. Процесуальна специфіка нотаріального провадження за надзвичайних обставин відображена у дослідженнях М. Долинської, К. Косяченка та О. Сенчишина.

Їхні наукові праці присвячені аналізу генезису нотаріальних процедур, вивченню правових ризиків у сфері спадкування та розробці методологічних підходів до вдосконалення механізмів захисту суб'єктивних прав людини. Підсумовуючи, слід зазначити, що наукові напрацювання вказаних авторів становлять надійний теоретичний фундамент для подальшого вивчення проблем нотаріальної діяльності, оскільки вони дозволяють комплексно охопити як матеріальні, так і процесуальні аспекти переходу спадкового майна в умовах глобальних соціальних змін.

Мета статті

Метою даної роботи є комплексне наукове обґрунтування теоретичних засад та практичних механізмів нотаріального оформлення спадкових прав у зарубіжних країнах та Україні, особливо в умовах воєнного стану та цифрової трансформації. Робота спрямована на виявлення системних перешкод у реалізації спадкових прав, аналіз ефективності сучасних законодавчих новел та розробку цілісних рекомендацій щодо оптимізації нотаріального процесу для забезпечення непорушності майнових інтересів громадян у кризових ситуаціях.

Виклад основного матеріалу

Спадкові правовідносини в умовах війни характеризуються високим ступенем нестабільності та фрагментарності. Смерть значної кількості осіб, масове переміщення населення, руйнування житла і втрати правовстановлюючих документів створюють ситуацію, за якої встановлення юридичних фактів, необхідних для відкриття спадщини, стає надзвичайно ускладненим. У багатьох випадках спадкоємці не можуть підтвердити склад спадкового майна або власні родинні зв'язки, що фактично блокує можливість реалізації їхніх спадкових прав. Особливу

складність становить територіальний чинник: перебування майна на окупованих територіях позбавляє спадкоємців можливості своєчасно звернутися до нотаріуса, що створює правовий вакуум. Ефективність нотаріального оформлення спадщини безпосередньо пов'язана із забезпеченням соціальної справедливості. Для багатьох родин спадщина є єдиною економічною основою існування, а неможливість її оформити посилює соціальну вразливість постраждалих. Це вимагає перегляду традиційних підходів до нотаріального провадження та формування більш гнучких, цифровізованих і людиноорієнтованих механізмів реалізації спадкових прав.

У країнах Європи підставою виникнення права спадкування є заповіт або закон. Водночас спадкове право різних країн істотно відрізняється, що обумовлює відмінність країн однієї від іншої, а також можна помітити відмінності й за континентами або системами права. Так, спадкове право континентальної Європи відрізняється від права Англії та США. Французький законодавець зрівняв спадкові права законних і позашлюбних дітей, лише діти, зачаті в зраді, позбавлялися права спадкувати. Німецьке цивільне законодавство є більш суворим щодо дітей. Частина дітей може бути зменшена наполовину, якщо складено заповіт. Австрійське право не надає автоматичного права на спадщину, якщо шлюб не був зареєстрований. У бельгійському законодавстві зазначено, якщо померлий не був одружений і не мав дітей, спадкоємцями, які першими мають право на спадкування будуть найближчі родичі (брати та сестри). Італійське законодавство не надає автоматичного правонаступництва одному з подружжя, а вони можуть стати правонаступниками лише тоді, якщо це передбачено в заповіті (Гончарова, 2023).

Проблеми практичної імплементації оформлення спадщини нотаріусом в національному законодавстві постає як складний синтез класичних цивілістичних догм та екстрених правових регуляторів у сучасних реаліях України. Аналізуючи положення Цивільного кодексу України щодо переходу прав та обов'язків від померлої особи до її наступників (Цивільний кодекс України, 2003), можна констатувати, що традиційне розуміння безспірності нотаріального процесу сьогодні потребує суттєвої доктринальної корекції.

Трансформація принципу територіальності та архітектоніка спадкової справи. Запровадження принципу екстериторіальності при заведенні спадкової справи на підставі Постанови КМУ № 164 стало виправданим кроком у напрямку забезпечення доступності правових послуг (Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану, 2022). Проте, аналізуючи застереження М. Юніної та І. Буякової щодо ризиків виникнення «паралельних» проваджень (Юніна & Буякова, 2025), на нашу думку, вирішення цієї проблеми лежить у суто технологічній площині. Вбачається за доцільне впровадити алгоритм автоматичного блокування у Спадковому реєстрі

при спробі повторного заведення справи за ідентичним податковим номером спадкодавця. Це дозволило б нівелювати людський фактор та гарантувати єдність спадкової справи як неподільного юридичного провадження.

Проблематика часових меж та презумпція поважності причин пропуску строків. Досліджуючи питання процесуальних строків, слід зазначити, що існуючий механізм залишається дещо жорстким щодо осіб, які перебувають у кризових обставинах. Спираючись на аналіз Н. Новицької щодо мінливості часових меж прийняття спадщини (Новицька та ін., 2025), ми вважаємо, що доцільно розширити компетенцію нотаріуса у цій сфері. Зокрема, у випадках, коли спадкоємець документально підтверджує перебування на тимчасово окупованій території або в зоні активних бойових дій, нотаріус (за відсутності заперечень інших учасників справи) міг би бути наділений правом приймати заяви поза межами загального строку без обов'язкового спрямування особи до суду. Такий підхід, на наше переконання, не лише забезпечив би реалізацію соціальної справедливості, а й значно розвантажив би судову систему від справ, де відсутній реальний спір про право.

Спадкування прав на компенсацію за зруйноване майно як новий юридичний феномен. Особливу увагу привертає спадкування об'єктів, що зазнали фізичної деструкції. Використовуючи оновлений порядок взаємодії з реєстрами (Про затвердження змін до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, 2025), нотаріус де-факто оформлює право на «майбутні активи» у формі житлових сертифікатів. В. Парасюк слушно вказує на труднощі оцінки таких об'єктів. Вбачається, що методика оцінки має бути уніфікована та базуватися на нормативно визначеній вартості майбутньої компенсації, а не на залишкової вартості руїн. Це дозволить забезпечити прозорість оподаткування та рівність часток спадкоємців, запобігаючи маніпуляціям із вартістю спадкової маси (Парасюк & Тищенко, 2026).

Документальний вакуум та концепція «цифрового оригіналу». Аналіз проблеми втрати паперових архівів дозволяє стверджувати, що сучасний нотаріат має поступово відходити від абсолютної залежності від паперових носіїв. Погоджуєтесь із тезою Т. Котвицької про пріоритетність цифровізації (Котвицька & Бондарчук, 2023), на нашу думку, необхідно законодавчо закріпити презумпцію достовірності відомостей Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, 2012). У ситуації, коли первинна документація знищена через форс-мажорні обставини, а доступ до БТІ неможливий, запис у реєстрі має вважатися самодостатньою підставою для вчинення нотаріальної дії. Ми переконані, що такий крок усуне «юридичний глухий кут» для тисяч громадян, чие право власності існує де-юре в базах даних, але не може

бути підтверджене де-факто через відсутність паперових архівів.

Спадкування прав військовослужбовців та етика нотаріального процесу. Окремим аспектом, що потребує уваги, є оформлення спадщини після осіб, які загинули, захищаючи державу. Окрім стандартного майна, об'єктом оформлення часто стають специфічні права на грошове забезпечення та одноразову допомогу. Аналізуючи дослідження К. Косяченка (Косяченко, 2022), можна дійти висновку про необхідність спрощення процедури ідентифікації спадкоємців у випадках фактичних шлюбних відносин, які не були зареєстровані через бойові дії. Вбачається, що в таких надзвичайних обставинах роль нотаріуса як медіатора та верифікатора соціальних зв'язків значно зростає.

Шляхи стратегічного вдосконалення галузі. Підсумовуючи авторський погляд, варто наголосити, що стратегічним пріоритетом розвитку нотаріату є створення єдиної «хмарної» архівної системи. На наше переконання, повна інтеграція Спадкового реєстру з реєстрами актів цивільного стану та реєстрами територіальних громад дозволить нотаріусу автоматично перевіряти родинні зв'язки та склад сім'ї. Це зніме з громадян обов'язок збирання численних довідок, що в умовах війни часто є нездійсненним завданням. Таким чином, нотаріальний процес еволюціонує від формального посвідчення документів до гнучкого цифрового сервісу, що стоїть на захисті майнових інтересів особи.

Узагальнення результатів проведеного наукового пошуку дає підстави констатувати, що сучасний стан нотаріального оформлення спадкових прав в Україні характеризується інтенсивною парадигмальною трансформацією. Встановлено, що класичний канон нотаріального провадження, заснований на принципах територіальної статичності та пріоритеті паперового документообігу, виявився недостатньо адаптивним до екстремальних викликів сьогодення. Це зумовлює об'єктивну необхідність перегляду існуючих доктринальних підходів та впровадження гнучких, людиноцентричних механізмів, спрямованих на безумовне забезпечення майнових прав особи в умовах правової турбулентності. Процес нотаріального оформлення спадщини в сучасних реаліях постає як складний синтез класичних цивілістичних догм та екстрених правових регуляторів.

Висновки

У результаті проведеного дослідження, пропонуємо такі шляхи вдосконалення механізмів реалізації спадкових прав:

1. Подолання територіальної детермінованості. Принцип екстериторіальності при заведенні спадкових справ має бути збережений і в післявоєнний період як стандарт цифрової зручності. Проте, на нашу думку, для запобігання процесуальним конфліктам критично важливо забезпечити повну синхронізацію Спадкового реєстру з Реєстром територіальних громад у режимі

реального часу. Це дозволить нотаріусу миттєво верифікувати місце відкриття спадщини та склад сім'ї, не вимагаючи від спадкоємця паперових підтверджень, які часто є недоступними.

2. Реформування інституту поновлення строків. Ми переконані, що існуюча практика виключно судового поновлення строків на прийняття спадщини у випадках, зумовлених безпечними факторами, є надмірно обтяжливою. Вбачається за доцільне надати нотаріусу право на «адміністративне поновлення строку» за умови надання спадкоємцем доказів перебування в зоні активних бойових дій або окупації, за умови письмової згоди інших спадкоємців, які вже прийняли спадщину. Це дозволить зберегти безспірність нотаріального процесу, одночасно забезпечивши швидкий захист прав потерпілих осіб.

3. Легітимація цифрових джерел інформації. В умовах масової руйнації архівів стратегічним кроком має стати законодавче закріплення презумпції повноти та достовірності записів у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. У випадках, коли первинні правовстановлюючі документи втрачено, такий запис має визнаватися самодостатньою підставою для видачі свідоцтва про право на спадщину. Це дозволить усунути правовий вакуум для власників майна, зареєстрованого в електронних базах, але позбавленого паперового підкріплення.

4. Нова архітектура об'єктів спадкування. Спадкування прав на компенсацію за знищене майно вимагає створення спеціального нотаріального протоколу. На наше переконання, нотаріус повинен отримати повноваження не лише на посвідчення переходу права на житловий сертифікат, а й на супровід процедури верифікації збитків у межах спадкової справи. Це перетворить нотаріуса на активного суб'єкта захисту майнових інтересів громадян перед державою.

5. Впровадження Е-нотаріату як гарантії безпеки. Підсумовуючи авторське бачення, наголосимо, що створення єдиного централізованого «хмарного» архіву нотаріальних документів є питанням національної безпеки. Це унеможливить безповоротну втрату спадкових справ у майбутньому та забезпечить безперервність нотаріальної діяльності незалежно від фізичного стану офісу чи географічного розташування нотаріуса.

Реалізація запропонованих кроків дозволить трансформувати нотаріальне оформлення спадщини з формалізованої процедури на високоєфективний інструмент правової реабілітації громадян. Ми вважаємо, що запропонована модернізація сприятиме зміцненню правопорядку, забезпечить непорушність права власності та стане фундаментом для стабільного розвитку цивільних відносин у період відновлення України.

Більше того, розбудова оновленого інституту нотаріату за принципами цифрової стійкості та людиноцентричності дозволить інтегрувати національну систему в єдиний правовий простір Європейського Союзу. Це відкриває шлях

до транскордонного визнання нотаріальних актів та безперешкодного захисту майнових прав українців за кордоном.

На завершення наголосимо, що в умовах повоєнної відбудови саме нотаріат має стати гарантом юридичної чистоти та стабільності майнових відносин. Здатність держави забезпечити справедливе та безперешкодне спадкування є не лише юридичним обов'язком, а й важливим чинником суспільної злагоди, довіри до інститутів влади та впевненості кожного громадянина у захищеності свого майбутнього. Таким чином, реформування цього інституту є необхідною передумовою формування стійкої правової держави, де людина, її права та інтереси є найвищою цінністю.

Список використаних джерел:

- Гончарова, А. (2023). *Спадкування за законом та досвід країн Європи*. Сумський державний університет.
- Цивільний кодекс України № 435-IV (2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- Кабінет Міністрів України (2022, 28 лютого). Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану (№ 164). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-п#Text>
- Юніна, М. & Буякова, І. (2025). Проблемні аспекти спадкування в умовах воєнного стану та можливі шляхи їх вирішення. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 1(3), 351–355. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.53>
- Новицька, Н., Новицький, А. & Салецька, Н. (2025). Правові підстави реалізації права на вступ у спадщину в умовах воєнного стану. *Ірпінський юридичний часопис*, 2(19), 126–134. [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(19\)-2025-126-134](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(19)-2025-126-134)
- Міністерство юстиції України (2025, 14 лютого). Про затвердження змін до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (№ 405/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0242-25#Text>
- Парасюк, В. & Тищенко, С. (2026). *Особливості та проблеми спадкового права в умовах російсько-української війни*.
- Котвицька Т. & Бондарчук, Н. (2023). *Актуальні проблеми нотаріату в Україні та шляхи їх вирішення*. Управління соціально-економічного розвитку регіону та оцінка його ефективності в умовах децентралізації.
- Міністерство юстиції України (2012, 22 лютого). Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (№ 296/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
- Косяченко, К. (2022). Актуальна проблематика реалізації спадкових прав. *Copernicus Political and Legal Studies*, 1(3), 94–100. <https://doi.org/10.15804/CPLS.20223.11>

References

- Honcharova, A. (2023). *Spadkuvannia za zakonom ta dosvid krain Yevropy* [Inheritance by law and experience of European countries]. Sumskyi derzhavnyi universytet [in Ukrainian].

- Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]. № 435-IV (2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
- Kabinet Ministriv Ukrainy (2022, 28 liutoho). *Deiaki pytannia notariatu v umovakh voiennoho stanu*. [Some issues of notarial services under martial law]. (№ 164). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-п#Text> [in Ukrainian].
- Yunina, M. & Buyakova, I. (2025). *Problemni aspekty spadkuvannia v umovakh voiennoho stanu ta mozhyvi shliakhy yikh vyrishennia* [Problematic aspects of inheritance in martial law and possible ways to solve them]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 1(3), 351–355. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.53> [in Ukrainian].
- Novytska, N., Novytsky, A. & Saletska, N. (2025). *Pravovi pidstavy realizatsii prava na vstup u spadshchynu v umovakh voiennoho stanu* [Legal grounds for the implementation of the right to enter into inheritance in conditions of martial law]. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys*, 2(19), 126–134. [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(19\)-2025-126-134](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(19)-2025-126-134) [in Ukrainian].
- Ministerstvo yustytisii Ukrainy (2025, 14 liutoho). *Pro zatverdzhennia zmin do Poriadku vchynennia notarialnykh dii notariusamy Ukrainy*. [On approval of amendments to the Procedure for performing notarial acts by notaries of Ukraine]. (№ 405/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0242-25#Text> [in Ukrainian].
- Parasyuk, V. & Tyshchenko, S. (2026). *Osoblyvosti ta problemy spadkovoho prava v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny* [Peculiarities and problems of inheritance law in conditions of the Russian-Ukrainian war] [in Ukrainian].
- Kotvytska, T. & Bondarchuk, N. (2023). *Aktualni problemy notariatu v Ukraini ta shliakhy yikh vyrishennia*. [Current problems of notary in Ukraine and ways to solve them]. *Upravlinnia sotsialno-ekonomichnym rozvytkom rehionu ta otsinka yoho efektyvnosti v umovakh detsentralizatsii* [in Ukrainian].
- Ministerstvo yustytisii Ukrainy (2012, 22 liutoho). *Pro zatverdzhennia Poriadku vchynennia notarialnykh dii notariusamy Ukrainy*. [On approval of the Procedure for performing notarial acts by notaries of Ukraine]. (№ 296/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text> [in Ukrainian].
- Kosiachenko, K. (2022). *Aktualna problematyka realizatsii spadkovykh prav*. *Copernicus Political and Legal Studies*, 1(3), 94–100. <https://doi.org/10.15804/CPLS.20223.11> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 31.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.04.2026